

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland
Datum ingekomen vragen : 27 september 2022
Datum GS-besluit : 6 december 2022
Vragen nr. 97

Vragen van **Statenlid ing. F.A.S. Zoon** (Partij voor de Dieren) over Het doodschieten van konijnen op de Kennemer Golf & Country Club in Zandvoort

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 27 september 2022 door het lid van Provinciale Staten, **Statenlid ing. F.A.S. Zoon** (Partij voor de Dieren), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 13 september 2022 verleende Gedeputeerde Staten een ontheffing voor het doden van konijnen op de Kennemer Golf & Country Club in Zandvoort (KG&CC).¹ De ontheffing is afgegeven tot en met 31 december 2027 en verleend voor het doden van konijnen.

Het terrein van de golfclub is omsloten door het Natura2000-gebied 'Kennemerland-Zuid' en is afgeschermd met harmonicagaas en schapengaas.

In het Natura2000 Beheerplan Kennemerland-Zuid wordt de afname van het konijn in het gebied genoemd in de vijf belangrijkste knelpunten van het gebied: de afname van het konijn is mede een oorzaak voor de versnelde successie in het duingebied.² Tijdens het Werkbezoek in het teken van de gebiedsgerichte aanpak stikstof, natuurherstel en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland op 29 augustus kregen Statenleden te horen dat er bijna geen konijn meer in het duingebied is. Er zouden zelfs plannen klaarliggen om het konijn weer actief terug te brengen in de duinen³.

Een groot verschil ten opzichte van de vorige ontheffing uit 2017 is dat de minister voor Natuur en Stikstof dit jaar de jacht op het konijn op de hobbyjacht-lijst⁴ 'niet geopend' heeft voor het seizoen 2022/2023. Uit de brief van de minister aan de Tweede Kamer⁵: "De opname van de haas en het

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2022-11276.html>

² <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/88-kennemerland-zuid> blz. 140

³ <https://www.nporadio1.nl/nieuws/binnenland/d2273778-fa3e-43f2-83e8-900569368997/verdwijnt-het-konijn-uit-nederland>

⁴ Art. 3.20, lid van de Wet natuurbescherming

⁵ [Minister Van der Wal: definitief geen jacht op konijn en beperkingen jacht op haas in seizoen 2022/2023 | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

konijn op de Rode Lijst Zoogdieren⁶ was een eerste indicatie dat het nodig is om op deze soorten te letten. Uit de rapporten van Sovon en WEnR blijkt dat er inderdaad reden is tot zorg.” Het konijn is ondertussen in een ongunstige staat van instandhouding.

Uit gegevens van de KG&CC blijkt dat tussen 2014 en eind 2021 3.708 konijnen zijn gedood, gemiddeld 464 per jaar. De vorige ontheffing uit 2017 liep af op 31 januari 2022.

In art. 3.8 van de Wet natuurbescherming is verankerd dat een ontheffing uitsluitend wordt verleend indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Middelen die in het algemeen effectief ingezet kunnen worden zijn een konijnenwerend raster, schriklint of koord. Plaatsen van een konijnenwerend raster levert volgens de ontheffing niet het gewenste effect op, hoewel het gebied al omheind is.

INLEIDING ANTWOORDEN

Een actualiteit in deze zaak is dat recent een uitspraak is gedaan door de voorzieningenrechter. Deze uitspraak is gedaan naar aanleiding van een verzoek van de Stichting Fauna4Life en de Stichting Animal Rights om bij wijze van voorlopige voorziening, het besluit van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord van 13 september 2022, te schorsen totdat de bezwaarprocedure is afgehandeld. In deze zaak heeft de Kennemer Golf & Country Club uit Zandvoort aangegeven uit coulance bereid te zijn de ontheffing niet te gebruiken zolang de bezwaarprocedure nog loopt. Om die reden is een inhoudelijke uitspraak door de rechter niet nodig geacht en is het verzoek tot een voorlopige voorziening door de rechter afgewezen. De zitting van de Hoor en Advies Commissie voor deze zaak is nu gepland op 15 december 2022.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Zijn er tussen 31 januari 2022 en 13 september konijnen doodgeschoten op het golfterrein? Zo ja, op basis van welke ontheffing?

Antwoord 1:

Nee, de vorige ontheffing was geldig tot en met 31 januari 2022 (kenmerk RUD.17.207762, d.d. 13 april 2017). Tussen 1 februari 2022 en 13 september 2022 is er geen ontheffing op het terrein beschikbaar geweest. Er zijn in deze periode dan ook geen konijnen gedood op het golfterrein.

Vraag 2:

Welke maatregelen zijn er in de ontheffing opgenomen om afschot in de toekomst te voorkomen?

Antwoord 2:

De ontheffing heeft niet het einddoel om afschot in de toekomst volledig te voorkomen. Het doel van de ontheffing is de bestrijding van schade veroorzaakt door het konijn, onder andere middels afschot. Als na afloop van de ontheffing in 2027 blijkt dat er nog steeds schade is, en afschot nog steeds gewenst is door de initiatiefnemer, zal er via nieuwe besluitvorming opnieuw worden beoordeeld of dit mogelijk is binnen de in de wet gestelde kaders.

⁶ [Staatscourant 2020, 56788](#) | [Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Vraag 3:

In de ontheffing wordt gesproken van €22.423 herstelkosten in één jaar dat als te veel wordt gezien. In een ander jaar is er sprake van €12.094 aan herstelkosten, wat acceptabel blijkt te zijn volgens de eigenaar.

- a. Klopt de redenering dat voor het verschil van circa €10.329 herstelkosten per jaar deze vergunning afgegeven is?
- b. Is er bekend wat de kosten zijn van het plaatsen van een konijnenwerend raster?

Antwoord 3:

- a. De redenering klopt deels. De ontheffing is afgegeven ter voorkoming van schade of overlast aan sportvelden (artikel 3.10, lid 2, onderdeel b van de Wnb). De initiatiefnemer heeft naar ons oordeel aangetoond dat de bestrijding (o.a. door afschot) van het konijn heeft geleid tot een afgenomen (maar nog steeds aanwezige) schadepost. Gelet op de ecologie en het gedrag van het konijn is de verwachting dat wanneer het afschot wordt gestopt, deze schade weer zal groeien naar niveaus van 2017 en eerder. Deze ontheffing is dus afgegeven om de verwachte schadetoename bij niet uitvoeren te voorkomen. Dat deze verwachte toename rond de 10.000 euro zou kunnen liggen volgt uit de aangeleverde cijfers.
- b. Nee. De plaatsing van een raster rondom de golfbaan is door deskundigen in het verleden, en nu opnieuw, benoemd en door ons beoordeeld als een niet bevredigende oplossing op basis van ecologie en praktijk. Omdat het plaatsen van een raster niet bijdraagt aan de doelstelling is ook niet berekend wat de mogelijke kosten hiervan zijn.

Vraag 4:

Klopt het dat door het regelmatig dichten van hollen en het aanpassen van het hekwerk, de konijnenpopulatie daalt en daarmee ook de herstelkosten?

Antwoord 4:

Nee dat klopt niet geheel. Het verkleinen van een populatie vindt plaats wanneer er een kleinere groei (geboorte, immigratie) dan afname (predatie, ziekte, bestrijding) is. Isolatie van de populatie door middel van een hek en het dichten van hollen betekent niet automatisch dat de populatie ook afneemt. De populatie kan bijvoorbeeld op de golfbaan verplaatsen naar plekken waar hollen níet of minder intensief worden gedicht, en kan daar dan alsnog jongen laten groeien. De groei door een verminderde geboorte zal niet met zekerheid causaal afnemen door alleen het dichten van hollen en het afsluiten met een hek. Vanwege de grote voedselrijkdom en het gebrek aan predatie en ziektes lijkt het ons niet aannemelijk dat de populatie vanzelf van de golfbaan zal verdwijnen. Voor het dichten van konijnenhollen is overigens alsnog een ontheffing, dan wel vrijstelling van de Wnb noodzakelijk.

Vraag 5:

Andere Golfclubs accepteren het konijn omdat "dit hoort erbij. Golf is een buitensport"⁷. Dit is ook meer in lijn met de NGF die het uitgangspunt benadrukt "geen enkel dier mag onnodig schade

⁷ <https://www.volkskrant.nl/sport/maaen-op-de-millimeter-de-greenkeepers-van-the-dutchgeven-geel-geen-kans~b6d748c5/>

worden toegebracht.”

Heeft u een verklaring waarom de situatie bij KG&CC anders is dan bij andere golfbanen?

Antwoord 5:

De KG&CC is van mening dat het konijn een natuurlijke rol in het duinlandschap speelt, en daarom dus ook op de golfbaan welkom is. Dat daar ook een zekere mate van schade(herstel) bij komt kijken, wordt geaccepteerd. De problematiek bij de KG&CC zit hem echter in de grote hoeveelheid konijnen en de kans dat deze zich, vanwege de grote voedselrijkdom van de golfbaan, weer snel kunnen uitbreiden en dat dus ook de opgelopen schade weer sterk zal toenemen.

U verwijst naar een krantenartikel naar golfbaan The Dutch te Spijk. Het is zonder nadere informatie over de aantallen konijnen en het leefgebied van de konijnen aldaar niet mogelijk om een vergelijking te maken tussen The Dutch en KG&CC. Overigens staat in hetzelfde artikel dat The Dutch klemmen plaatst tegen mollen, en dus wel optreedt tegen dit dier waarvan zij een zekere mate van overlast ervaren. Op andere golfbanen in Nederland worden daarnaast ook konijnen bestreden, de KG&CC is hierin geen unicum.

De quote van de NGF die u citeert komt van de pagina <https://www.ngf.nl/over-de-ngf/nieuws/2017/okt/0910-wet-natuurbescherming>. De NGF benoemt op deze pagina uitsluitend de uitgangspositie van de Wnb en waaraan moet worden voldaan, zonder daarbij zelf een standpunt in te nemen over de kwestie.

Wij zijn daarom van mening dat de situatie bij KG&CC in beginsel niet afwijkt van andere golfclubs, dan wel de NGF. Ten eerste omdat de ecologische omstandigheden bij KG&CC vanwege de ligging afwijken van andere golfclubs, waardoor andere maatregelen nodig kunnen zijn (konijnen bij KG&CC, mollen bij The Dutch). Ten tweede omdat de KG&CC, conform hetgeen ook wordt beschreven op de pagina van de NGF, binnen de in de Wnb geschetste kaders gebruik maakt van de mogelijkheden die daarin ter beschikking worden gesteld.

Vraag 6:

Is er overwogen om konijnen te vangen en te verplaatsen naar buiten het golfterrein, wellicht in samenwerking met PWN?

Antwoord 6:

Het vangen en verplaatsen van konijnen kan een optie zijn indien dit zorgvuldig wordt uitgevoerd. Afhankelijk van de omstandigheden is het niet altijd daadwerkelijk uitvoerbaar. Op pagina 8 van de ontheffing wordt ingegaan op dit alternatief. Onze conclusie is dat het voor de schadebestrijding op de golfbaan in dit geval geen bevredigend alternatief is. Indien PWN samen met de initiatiefnemer wil samenwerken om, parallel aan de bestaande ontheffing, konijnen van de golfbaan te vangen en te verplaatsen, dan is dat uiteraard aanvullend op de ontheffing een traject wat die partijen gezamenlijk kunnen onderzoeken.

Vraag 7:

In hoeverre is het "prestigieuze KLM Open Golf toernooi" van invloed geweest in de afweging tot ontheffing?

Antwoord 7:

De informatie omtrent het verlies van inkomsten door het verdwijnen van het toernooi is een ondersteunende bron geweest. De KLM Open is voor het laatst in 2015 op de KG&CC gehouden. Het is ons niet bekend of de KG&CC wordt overwogen als locatie voor het KLM Open Golf toernooi in de toekomst.

Vraag 8:

Het golfterrein is onderdeel van een ecologische verbindingszone.

- a. Voor welke dieren en planten, die gehinderd zouden worden door een konijnenwerend hek, is deze zone bedoeld?
- b. Belemmert het huidige harmonicahek en schapengaas de natuurverbinding?
- c. Is de ecologische verbindingszone van het KG&CC terrein nodig voor een goede werking van de natuurbrug Duinpoort en Natuurbrug Zandpoort?
- d. Hoe rijmt GS de functie van een ecologische verbindingszone met het afschieten en verstoren van dieren?

Antwoord 8:

- a. Op pagina 8 van de ontheffing wordt met betrekking tot de ecologische verbindingszone verwezen naar een eerder advies van BIJ12/Faunafonds, waar dit in is vastgesteld. In dit advies wordt niet ingegaan op specifieke planten- of diersoorten die van de verbindingszone gebruik zouden maken. De golfbaan zelf is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000-gebied, maar wordt hier wel door omringd. Het aanleggen van hekwerk kan fauna wel hinderen om over het terrein te bewegen, Het gaat dan om soorten zoals (maar niet uitsluitend) vossen, boommarter of steenmarter (alle predatoren van het konijn).
- b. Het advies van BIJ12/Faunafonds raadde uitsluitend de aanleg van een deugdelijk konijnenwerend raster af vanuit ecologisch oogpunt, er is in het advies niet ingegaan op de bestaande omheining. Het bestaande hekwerk is niet om het gehele terrein aanwezig. Het is alleen aangelegd langs grenzen met infrastructuur (Zandvoortselaan, spoorweg, fietspaden). Langs het Boogkanaal is geen hekwerk aanwezig. Daar is dus sprake van een directe verbinding tussen de golfbaan en het Natura 2000-gebied. Het bestaande hekwerk vormt dus geen hindernis, wat ook in de praktijk bevestigd wordt door de aanwezigheid van onder meer damherten op de golfbaan.
- c. De bestaande omheining en een eventuele impact daarvan op de later aangelegde natuurbrug is geen onderdeel van dit besluit.
- d. De bestrijding richt zich uitsluitend op de vaste populatie konijnen op de golfbaan. Of de bestrijding van het konijn aldaar leidt tot eventuele overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van andere beschermde soorten is geen onderdeel van de toetsing geweest, en is tevens ook niet nodig (zie ook ECLI:NL:RBMNE:2020:5183).

Vraag 9:

Deelt u de mening dat konijnen sowieso niet moeten worden gedood nu ze als rode lijstsoort worden bedreigd?

Antwoord 9:

Nee. Het feit dat het konijn op de Rode Lijst staat, en is aangemerkt als een soort in een zeer ongunstige staat van instandhouding, betekent niet automatisch dat een besluit tot het doden van de dieren niet meer mogelijk is binnen de kaders van de Wnb. Het betekent wel dat er zorgvuldig moet worden afgewogen wat het effect is van het doden van konijnen op de staat van instandhouding van de soort. Op pagina's 5-7 van de ontheffing beschrijven wij onze overwegingen

aangaande de bestrijding van konijnen op de KG&CC en de effecten daarvan op de staat van instandhouding van het konijn. Onze conclusie is dat de voorgenomen bestrijding geen afbreuk doet aan het streven om konijnenpopulaties in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Vraag 10:

Is er een natuurtoets gedaan in het kader van Natura 2000 voor het doden van deze konijnen, gegeven dat het niet goed gaat met de konijnenstand en zij belangrijk zijn voor de ecologie⁸? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10:

Het hier besproken besluit betreft een ontheffing van hoofdstuk 3 van de Wnb. Een eventuele toetsing of de geplande activiteiten, gelet op hoofdstuk 2 van de Wnb, significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het omliggende Natura 2000-gebied hebben en daarmee vergunningplichtig zijn, is geen onderdeel van de procedure. Zie verder ook antwoord 9.

Vraag 11:

Te lezen in de ontheffing is dat 'de grasmat van de holes voortdurend wordt bemest', maar er zijn ook golfbanen die niet of vrijwel niet bemesten.

- a. Heeft deze bemesting negatieve gevolgen voor het aangrenzende stikstofgevoelige Natura 2000 gebied?
- b. Heeft KG&CC een vergunning (nodig) voor bemesting en onderhoud van de golfbanen?
- c. Heeft de bemesting, en daarbij versnelde groei van gras, een aantrekkende en populatie vergrotende werking op konijnen?
- d. Zou het niet of minder bemesten van het gras een remmende werking hebben op de konijnenpopulatie?

Antwoord 11:

- a. De beoordeling van negatieve effecten op de omgeving als gevolg van bemesting is geen onderdeel geweest van de toetsing van deze aanvraag, omdat het hier een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming betreft. Dat gezegd hebbende geeft KG&CC wel aan dat de mate van grasbemesting op de golfbaan zeer gering is en in de meeste delen van de baan nihil. KG&CC beschikt over een bemestingsschema dat is gebaseerd op duurzaam onderhoud. De bemesting die plaatsvindt wordt geregistreerd en is ook door middel van onafhankelijke rapporten aantoonbaar gering.
- b. Zie a.
- c. Vermindering van de bemesting, voor zover dat al mogelijk is, leidt volgens de KG&CC niet tot afname van de konijnenpopulatie. Wij kunnen ons vinden in deze conclusie.
- d. Zie c.

⁸ Zie eerder Beheerplan N2000 Kennemerland-Zuid en de eerdere knelpuntenanalyse Natura 2000 Kennemerland-Zuid: ... de sterke achteruitgang van het konijn is echter een groot probleem, waardoor vooral in de oppervlakkig ontkalkte delen vergrassing en verstruweling in de middenduinen optreedt. ... Naast successie en vastlegbeheer zijn ook als oorzaak konijnenziektes (met hun graas- en graafactiviteiten houden konijnen de duinen open) en luchtverontreiniging van belang ...

Vraag 12:

De Faunabeheereenheid geeft in haar laatste jaarverslag⁹ aan dat “de voorjaarsstelling een significante afname van de populatie konijnen in Noord-Holland laat zien”, en dat “in de laatste 10 jaar de populatie konijnen in Nederland sterk is afgenomen”.

- a. In hoeverre kan het jaarverslag van de FBE gebruikt worden om een vergunning te weigeren?
- b. Hoe verhoudt de ontheffing voor het doden van konijnen bij de KG&GC zich tot advies van de FBE?

Antwoord 12:

- a. De rapportage kan een bijdrage bieden voor de beeldvorming van de situatie in Noord-Holland, maar het rapport is op zichzelf niet voldoende gedetailleerd om een lokaal afgegeven vergunning dan wel ontheffing te weigeren.
- b. De jaarrapportage van de FBE is geen advies, maar een weergave van tellingen.

Vraag 13:

Het terrein is deels binnen de bebouwde kom, waardoor niet voldaan kan worden aan de minimale omvang van een jachtveld. Tevens wordt er vooral gejaagd als het donker is. Hoe wordt volgens de ontheffing voldoende kogelvang gewaarborgd richting de openbare weg, bijvoorbeeld het Visscherspad?

Antwoord 13:

Kogelvang bestaat uit verschillende vormen, zoals dichte begroeiing, heuvels of juist door vanaf een hoge positie een schot naar beneden te nemen. Het is de verantwoordelijkheid van de drager van het geweer om te allen tijde zorg te dragen voor het veilig gebruik van het geweer. Dat betekent dus dat het aan de geweerdrager is om bij de uitvoering goed in de gaten te houden waar naartoe wordt geschoten en op welke wijze kogelvang daarin een plek heeft.

Vraag 14:

Bent u bereid de ontheffing op grond van het bovenstaande in te trekken en in overleg te gaan met KG&CC over te nemen maatregelen?

Antwoord 14:

Nee.

⁹ <https://fbenoordholland.nl/media/media-attachment/46.pdf> pagina 11